

Clare Mackintosh

Auteur van *Mea Culpa*

DE DONOR

KORT
&
GOED

*Ze gunt je alles,
maar wat wil ze
ervoor terug*

Clare Mackintosh

De donor

De Fontein

Een stukje in de krant

De journalist is jong, heeft te veel gel in zijn haar en de gewoonte om bij alles wat Meg zegt te antwoorden met: 'Wauw. Ja, oké.' Maar zij schijnt het niet te merken en zit al een halfuur vrolijk met hem te praten.

'Toen ik nog klein was, had ik kanker,' zegt ze tegen hem. 'Ik werd wel beter, maar door de behandeling kreeg ik problemen met mijn hart.' Ze haalt haar schouders op, alsof dat niets voorstelt, terwijl het in werkelijkheid een ziekte was die de afgelopen twaalf jaar ons hele leven heeft beheerst. Ze zit op de bank in onze woonkamer, met de verslaggever tegenover haar. Steve zit voetbal te kijken in zijn makkelijke stoel. Ik ben naast Meg gaan zitten en probeer niet steeds antwoord te geven in haar plaats.

'Wauw. Ja, oké,' zegt de journalist terwijl hij aantekeningen maakt. Hij draagt een pak dat van zijn vader geleend lijkt en ik vraag me af of hij een stagiaire is. Ik kijk eens naar mijn verbazingwekkende dochter en tel mijn zegeningen, zoals iedere dag. Het heeft zo vaak maar zo weinig gescheeld of we hadden haar moeten verliezen. Toch zit ze daar nog, mijn sterke, mooie meid van veertien, en ze vertelt rustig over haar ziekte. Kleine zilveren ringetjes glinsteren in haar oren onder haar bruine haar, dat los over haar schouders hangt.

'Een normaal hart pompt het bloed door je hele lichaam,' zegt ze. 'Maar mijn hart was te zwak om dat behoorlijk te kunnen doen, dus kreeg mijn lichaam niet het bloed dat het nodig had. Ik heb altijd wel geweten dat ik ooit een harttransplantatie moest krijgen.'

Toen de plaatselijke krant vorige week belde dat ze iets wilden schrijven over Megs nieuwe hart, aarzelde ik nog. 'Stel dat het te veel stress voor haar betekent,' zei ik tegen Steve.

‘Dan stoppen we het interview.’ Hij keek me aan en zag de twijfel op mijn gezicht. ‘Meg moet het zelf maar beslissen, Lizzie.’

‘Ik wil wel,’ zei ze meteen, toen we het haar vroegen. ‘Dan kan ik andere zieke kinderen vertellen wat er mogelijk is.’

Meg is altijd positief geweest, zelfs als ze te ziek was om naar school te gaan of met haar vriendinnetjes te spelen. Zelfs als ze enkel de energie had om in bed te liggen, te moe om zelfs de afstandsbediening van de tv op te pakken.

‘En hoe voelt het,’ vraagt de journalist nu, ‘om het hart van iemand anders te hebben?’

Dat is het onderwerp waar het hun werkelijk om gaat. De rest – Megs kanker en haar hartproblemen – is niet meer dan achtergrondinformatie. Elk jaar worden er in het Verenigd Koninkrijk tweehonderd harttransplantaties uitgevoerd, maar slechts een handvol bij kinderen. Meg is een succesverhaal. Meg is een wonder. Ons wonder.

De kranten zouden al hun pagina’s kunnen vullen met Megs leven en dan nog maar de helft weten – hoe het was om altijd te beseffen dat Megs hart er ieder moment mee kon stoppen. Ze heeft zes maanden op de wachtlijst gestaan, terwijl ze steeds zieker en zieker werd. En toen, op een dag als alle andere, kregen we het telefoontje en werd alles anders.

‘We hebben een match.’

Ze hadden een hart beschikbaar. De juiste afmetingen, de juiste bloedgroep... het juiste hart voor Meg. Het ging dus echt gebeuren: Megs tweede kans op leven. Ik voelde me opgewonden en beroerd tegelijk toen ik naar boven rende en de deur van Megs kamer openrukte.

Ze wist het zodra ze mijn gezicht zag. ‘Ze hebben er een. Ja, toch?’

Opeens drong het tot me door. Meg moest onder het mes. Uren in een operatiekamer, met alle risico’s die dat met zich meebracht...

‘Het komt wel goed, mam,’ zei Meg en ik bedacht dat het niet klopte dat zij mij moest geruststellen in plaats van an-

dersom.

Ze lag vier uur op de operatietafel, maar het voelde als vier dagen. Steve en ik zaten in de kantine van het ziekenhuis, terwijl andere mensen kwamen en gingen, al die tijd starend naar de beeper die ze ons hadden gegeven om ons te melden wanneer het klaar was.

‘Het voelt zeker wel vreemd?’ vraagt de journalist nu.

Voor het eerst tijdens het interview zwijgt Meg even om na te denken. Ze legt een hand tegen haar borst, waar de littekens schuilgaan onder haar hoody. Ik voel mijn eigen borst samenkrimpen. Ze heeft zo veel moeten doorstaan.

‘Wel een beetje,’ geeft Meg toe. ‘Maar zonder dit hart zou ik dood zijn gegaan. Je kunt je beter een beetje vreemd voelen dan heel erg dood.’ Ze grijnst, en ik zie dat de verslaggever niet goed weet of hij wel mag lachen. Aan Megs zwarte humor moet je wennen.

‘Eh... wauw. Ja, oké,’ zegt hij. Dan kijkt hij fronsend in zijn opschrijfboekje, op zoek naar zijn volgende vraag. ‘Wat zou je graag willen zeggen tegen mensen die dit artikel lezen?’ vraagt hij dan, met zijn pen al klaar boven het papier.

‘Dat ze zich als donor moeten opgeven,’ antwoordt Meg meteen.

Ik wist niet eens van het donorregister af voordat Meg ziek werd. Nu hebben we ons allemaal laten registreren: Steve, ik, al onze vrienden en die van Meg. Zelf heb je weinig meer aan je lever en je nieren als je dood bent, maar ze kunnen iemand anders in leven houden.

De journalist is bijna klaar. ‘En heb je nog een boodschap voor de familie van je donor?’

Ik denk regelmatig aan degene van wie Megs hart ooit was. Hoe zou het zijn gegaan als hij zich niet in het donorregister had ingeschreven?

‘Alleen “dank je”,’ zegt Meg en haar ogen vullen zich met tranen. Ik sla een arm om haar heen en druk haar tegen me aan. We weten niet van wie Megs hart afkomstig is, alleen dat hij een man – of een jongen – was en bij een ongeluk om het

leven is gekomen. En dat hij gezond was. Dat is het. We hebben geen idee hoe oud hij was, waar hij woonde of uit wat voor familie hij kwam. Dat maakt ook niet uit, neem ik aan. Het enige wat ertoe doet is dat hij op enig moment voor zijn dood dat hokje heeft aangekruist om zijn organen aan iemand af te staan. En nog elke dag dank ik de hemel dat hij dat heeft gedaan.

Op vrijdag staat het artikel in de plaatselijke krant, met een grote foto van Meg die een rode, hartvormige heliumballon in haar hand houdt. DANK JE VOOR MIJN HART, luidt de kop. Meg straalt echt op de foto, zo anders dan het bleke, magere meisje van zes maanden geleden. Ik voeg mijn zwijgende dank aan die van Megs gedrukte woorden toe.

Vandaag werk ik niet. Ik was onderwijsassistent op een basisschool verderop, maar ik moest stoppen toen Meg ziek werd. Sindsdien, als ik de kans krijg, draai ik uren bij een chocoladefabriek aan de rand van de stad. Daar verpakken we dure chocolaatjes in glimmende goudkleurige dozen met zwarte strikken. En niemand vindt het erg dat we staan te kletsen, zolang het werk maar gebeurt. De chocolaatjes moeten perfect zijn om in de dozen te mogen, de rest wordt verkocht in de personeelwinkel. Een pond per zak – en er gaan er heel wat in zo'n zak. Meg is er dol op.

Ik heb beloofd vanmiddag met haar de stad in te gaan om haar verjaardagsgeld uit te geven, en 's ochtends ben ik een paar uur bezig het huis aan kant te krijgen. Steve is dakdekker en in de zomer maakt hij lange dagen omdat het 's winters nu eenmaal vaak tegenzit. De meeste avonden van juni tot september is hij pas om acht of negen uur thuis en heeft hij nergens meer puf voor behalve met een bord eten achter de televisie kruipen. Daarom doe ik het huishouden. Hij doet 's winters meer in huis, dus dat houdt ons in evenwicht.

Om elf uur komt mijn vriendin Samira langs op weg naar haar werk.

'Koffie?' vraag ik als we naar de keuken lopen.

‘Lekker. Het is een rampzalige week geweest.’

Samira was Megs verpleegkundige. We raakten bevriend in de dagen na Megs operatie, toen Meg veel sliep en maar zo nu en dan wakker was. Samira dronk dan thee met me als het stil was op de afdeling. We hielden contact toen Meg weer thuiskwam en ik weet dat Samira een zwak heeft voor het meisje dat ze haar ‘ster’ noemt, haar grootste succes.

‘Heb je iemand verloren?’ vraag ik zacht, hoewel Meg boven is, op haar kamer.

Samira knikt.

‘Wat erg.’ Ik vraag haar niet wie er dood is, en hoe. Dat zou Samira me toch niet vertellen als ik het vroeg. Ik zet een beker koffie – met melk, één klontje – op tafel en schuif de koekjes-trommel naar haar toe. Haar werk zou ik met geen mogelijkheid kunnen doen. Voor elk leven dat ze redden verliezen ze er een.

Samira pakt de krant, die ligt opengeslagen bij Megs artikel. ‘Hoe gaat het met haar?’

‘Er zijn dagen dat je niet eens merkt dat ze die operatie heeft gehad. Volgende week gaat ze weer naar school.’ Twee hele jaren is Meg nauwelijks naar school geweest, en in de zes maanden sinds haar transplantatie is ze helemaal thuisgebleven. In het ziekenhuis en thuis is ze wel bijgespijkerd door een leraar, maar toch heeft ze veel gemist. ‘Ze moet de derde klas overdoen, maar ze heeft geweldige vriendinnen die haar niet in de steek zullen laten.’

Samira leest het stukje in de krant. ‘Wat leuk! Je zal wel heel trots op haar zijn.’

‘Ja, dat ben ik ook.’ Ik lees het artikel op zijn kop, hoewel ik het bijna uit mijn hoofd ken. *De veertienjarige Megan Thomas dankt haar leven aan een onbekende*, luidt de eerste regel. ‘Ik wou dat we wat meer over hem wisten,’ zeg ik.

Samira steekt bezwerend haar hand op, met de handpalm naar me toe. ‘Je weet dat ik daar helemaal niets over kan zeggen.’

‘Alleen maar een naam. Dat zou al...’

‘Lizzie, dat mag niet.’

We worden onderbroken door het geluid van voetstappen op de trap, en even later komt Meg de keuken binnen. ‘Mam, kan ik...’ Ze zwijgt, en er breekt een glimlach door op haar gezicht als ze ziet wie er is. ‘Samira!’

Onze vriendin staat op en neemt Meg in haar armen. ‘Je ziet er geweldig uit,’ zegt ze.

‘Omdat ik geweldig ben!’ lacht Meg. Ze doet een stap naar achteren, draait even rond en klopt zich dan op haar borst. ‘Het klopt nog steeds.’

‘Dat mag ik hopen. Heb je nog pijn?’

‘Nee.’

‘Raak je buiten adem?’

‘Nee.’

‘En je doet trouw je oefeningen van de fysiotherapie?’

Meg rolt met haar ogen. ‘Je bent al net zo erg als mam. Ja, ik doe mijn fysio!’

Dat rollen met die ogen is alleen maar show, een toneelstukje waarin ze de rol van puber speelt. Meg doet elke dag haar oefeningen, ze neemt haar medicijnen, ze eet gezond en ze gaat naar bed als ze moe is. Ze is een voorbeeldige patiënte.

‘Ik heb nu het hart van een ander,’ zei ze toen ze thuiskwam uit het ziekenhuis. ‘En daar moet ik goed voor zorgen.’

‘Brave meid,’ zegt Samira nu. ‘O, dat vergat ik nog bijna.’ Ze haalt een envelop uit haar tas. ‘Hartelijk gefeliciteerd. Sorry dat ik te laat ben.’

Meg opent de kaart en haar ogen lichten op als ze de cadeaukaart ziet voor haar favoriete winkel. ‘Dank je!’

‘Dat had je niet moeten doen,’ zeg ik tegen Samira, maar ze knipoogt even naar me en drinkt haar koffie op.

‘Ik moet weer aan het werk.’

Meg en ik hebben een gezellige middag in de stad. Ze geeft al haar verjaardagsgeld uit. En als ze nog een topje ziet dat ze prachtig vindt maar niet kan betalen, help ik haar met iets extra's dat we eigenlijk niet hebben. Ik verwen haar zo graag.

En ik zou het heerlijk vinden om met haar op vakantie te kunnen. Ik zie al die foto's op Facebook van zieke kinderen die naar Disney World gaan of mogen zwemmen met dolfijnen, en ik vraag me af wat Meg werkelijk vindt van ons lange weekend in Bournemouth.

Steve moet de volgende dag weer werken, maar op zondag braad ik vlees en installeren we ons met het hele gezin om een film te kijken. Megs telefoon licht om de paar minuten op en ze typt berichten terwijl ze met één oog naar de tv kijkt. Steve sukkelde in slaap, met zijn hoofd achterover en zijn mond halfopen. Meg lijkt op hem: dezelfde rechte neus, hetzelfde kuiltje in haar linkerwang. Ik kijk niet langer naar de film maar naar mijn dochter en mijn man, om beurten. En ik krijg een warm gevoel vanbinnen. Mijn gezin betekent de wereld voor me.

Op maandag heb ik werk op de fabriek. Mijn late dienst begint twee uur voordat Steve thuiskomt. Het is niet ideaal om Meg in haar eentje thuis te laten, maar ik ben maar vijf minuten van huis vandaan en ze kan me appen als ze me nodig heeft. Ik ben aan de late kant. Als ik de deur uit ren en nog even 'Dag, schat!' roep naar Meg, zie ik dat ze de post heeft opgepakt en op tafel gelegd. Er is een brief bij met mijn naam erop. Ik gris hem mee en prop hem in mijn tas. Onderweg kijk ik er een paar keer naar. Het is een crèmekleurige envelop met een handgeschreven adres, dus geen rekening, geen reclame en niet zo'n mailing van een goed doel, met een pen, een boekje en wat loten. Een uitnodiging voor een bruiloft misschien? Of een doop? Ik denk hard na, maar weet niemand van onze vrienden van wie we op dit moment zo'n uitnodiging kunnen verwachten.

Toch houdt het me de hele weg bezig, dus in plaats van in te kloppen en mijn witte jas en rare haarnetje te pakken als ik aankom, blijf ik in mijn auto zitten. Ik scheur de envelop open en haal een duur en dik vel crèmekleurig briefpapier tevoorschijn.

Het is een brief. *Lieve Lizzie*, lees ik. *Ik heb het artikel in de*

krant gelezen. Ik ben zo blij dat het zo goed gaat met je dochter. Fronsend, een beetje verbaasd, lees ik verder. Ik mis mijn zoon elke dag en zou alles willen doen om hem terug te krijgen, maar het zou hem gelukkig maken als hij wist dat hij een leven heeft gered.

Ik voel een huivering in mijn nek. ... *als hij wist dat hij een leven heeft gered.* Opeens weet ik precies van wie die brief afkomstig is. Ik zou hem niet moeten lezen. Ik zou hem aan Samira moeten geven en haar vragen een boodschap over te brengen. Wij hebben instructie gekregen om geen naspeuringen te doen naar Megs donor, omdat we daar problemen door kunnen krijgen, maar diep in mijn hart wil ik zo graag wat meer over hem weten...

Je dochter is prachtig, lees ik. Wat zou ik graag willen dat Jake haar kon zien.

Jake.

Dat is zijn naam. De eigenaar van Megs hart. De man die ik alles verschuldigd ben.

‘Nee, geen man, maar een jongen. Want dit is een brief van zijn moeder, Karen Edwards. Ik voel een steek in mijn borst als ik bedenk hoeveel het haar moet hebben gekost om deze brief te schrijven. Eerst moest ze me traceren aan de hand van de details in de krant, daarna aan haar bureau gaan zitten om dit te schrijven – de juiste woorden te vinden.

Ik zit nog steeds in mijn auto, met de brief in mijn handen, starend naar de laatste regel die ze schrijft: *Alsjeblieft, Lizzie, zou ik Meg mogen ontmoeten?*

Lees verder in *De donor*

Verschenen van Clare Mackintosh:

Mea culpa

Ik zie jou

Valse hoop

Een onmogelijke keuze

Oorspronkelijke titel *The Donor*

Oorspronkelijke uitgever Sphere

Copyright © 2020 Clare Mackintosh

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2020 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Jan Smit

Omslagontwerp XXX

Omslagillustratie XXX

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN e-book 978 90 261 5432 4

ISBN luisterboek 978 90 261 5433 1

NUR 305

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.